

รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืน ของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

AN INTERNAL SUPERVISION MODEL FOR SUSTAINABLE EDUCATION DEVELOPMENT OF SCHOOLS UNDER BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

ผู้วิจัย

นรินทร์ บุตรพรม¹Narin Bootprom¹

esc.Narin@gmail.com

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต²Sowwanee Sikkhabandit²ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ³Khwanying Sriprasertpap³

Received: August 26, 2019

Revised: October 07, 2019

Accepted: October 16, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัญหา ความต้องการ และปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการศึกษาดูงาน ศึกษาปัญหาและสภาพการนิเทศภายใน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 10 คน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาয়ร่างและตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหา ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศภายใน จำนวน 5 คน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศภายใน โดยทดลองใช้กับสถานศึกษา 2 แห่ง และประเมินเพื่อตรวจสอบความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ในการใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้น ด้วยแบบตรวจสอบรายการ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1) กระบวนการนิเทศภายใน มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาปัญหาและความต้องการ การวิเคราะห์ความสำคัญและวางแผน การสร้างความเข้าใจ การดำเนินการนิเทศ และการบันทึกการนิเทศและรายงานผล 2) ปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ มี 5 ปัจจัย ได้แก่ นโยบายส่งเสริมการนิเทศภายใน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของผู้นิเทศภายใน สื่อและเครื่องมือ ในการนิเทศและการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง จากผลการทดลองใช้และประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้มีความเหมาะสม ความถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหา ความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบการนิเทศภายใน การพัฒนา การจัดการศึกษาที่ยั่งยืน สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพฯ

¹นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

²รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

This research aims to develop the internal supervision model for sustainable education development of Bangkok Metropolitan Administration's Schools (BMA's Schools) by doing 3 steps: 1) To study problems, needs, and causal factors influencing an efficiency of the internal supervision by reviewing documents, revising problems, and studying the internal supervision condition. Ten school administrators are selected to join the semi-structured interview. 2) Developing an internal supervision model by applying information from Step1 to draft and check propriety, accuracy standard of the internal supervision model through a semi-structured interview technique. Five internal supervision specialists are selected to join this step. 3) To try-out and evaluate an efficiency of the model in 2 schools to check a utility and feasibility by using check list form. The result shows that the developed model composes of 1) the internal supervision process has 5 processes: studying problems and needs, analysis and planning, realization, implement and notation and report. 2) The effective supporting factors have 5 factors the internal supervision supporting policy, administrator's leadership, body of knowledge and skill of school supervisor, media and tool for supervisor, and follow-up supervision process. The result of trial and evaluation shows that this developed internal supervision pattern is Propriety, Accuracy Standard, Utility and Feasibility in a highest level.

Keywords: Internal Supervision Model, Development, Sustained Education, Schools under Bangkok Metropolitan Administration

บทนำ

การสร้างความมั่นคงและการพัฒนาที่ยั่งยืนตามศาสตร์พระราชาแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงให้ความสำคัญด้านการพัฒนาคนด้วยการศึกษาเป็นอย่างมาก การให้การศึกษาแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยและเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของพลชนชาวไทยทั้งนี้การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal; SDGs) มุ่งเน้นการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพพลเมืองให้มีคุณภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทุกด้านในระยะยาว (ปนัดดา ดิศกุล, 2560) ซึ่งการพัฒนาพลเมืองให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 สิ่งสำคัญคือการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม สร้างชาติ และสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลก ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตน ให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของ

ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 1)

จากการศึกษาผลการพัฒนาการศึกษาไทยในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2559 พบว่า ในด้านคุณภาพการศึกษา ผลการพัฒนายังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก และต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย ซึ่งเห็นได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ คะแนนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและต่ำ โดยในปี พ.ศ. 2559 ผลคะแนน O-NET ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย วิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ย 52.29 วิชาวิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษามีคะแนนเฉลี่ย 31.62 และ 36.89 ตามลำดับ ในส่วนวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 27.36 และ 24.82 ตามลำดับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 33-61) นอกจากนี้ ผลการสอบของ PISA (Program for International Student Test) ซึ่งประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 55 พบว่า เด็กไทย

ส่วนใหญ่อ่านภาษาไทยไม่รู้เรื่อง มีตั้งแต่อ่านไม่ออกคิดวิเคราะห์ไม่ได้ (OECD, 2016, Online) ในขณะเดียวกัน แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 (2560: 75-80) กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยกำหนดเป้าหมายไว้ 2 ด้าน คือ 1) เป้าหมายด้านผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) และ 2) เป้าหมายของการจัดการศึกษา

การพัฒนาการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาครูผู้สอนซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่จะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน กระบวนการพัฒนาครูที่สำคัญกระบวนการหนึ่ง คือ กระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน โดยการนิเทศภายนอก เป็นการช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม เติมเต็มในส่วนที่โรงเรียนต้องการ ส่วนการนิเทศภายใน เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียนเป็นหลัก (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, หน่วยศึกษานิเทศก์, 2556: 12-13)

การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการวางแผนและดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร กล่าวคือ จากผลการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกลไกการนิเทศและกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประจำปี พ.ศ.2559 โดยการคัดสรรผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ที่เป็นผู้แทนเครือข่ายโรงเรียนที่เข้ารับการประเมินจาก 80 เครือข่าย รวมทั้งสิ้น 84 โรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่ได้รับรางวัลระดับดีเด่น จำนวน 28 โรงเรียน รางวัลระดับดี จำนวน 46 โรงเรียน และระดับพอใช้ จำนวน 10 โรงเรียน (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, หน่วยศึกษานิเทศก์, 2560: 1-7) สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอก

รอบที่สาม (พ.ศ.2554-2558) ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการประเมิน 2 ระดับ คือ 1) ระดับการศึกษาปฐมวัย และ 2) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมจำนวน 437 โรงเรียน พบว่า 1) ระดับการศึกษาปฐมวัย เข้ารับการประเมินทั้งหมด จำนวน 430 โรงเรียน ได้รับการรับรอง จำนวน 427 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 99.30 และโรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรอง จำนวน 3 โรงเรียน เนื่องจากมีตัวบ่งชี้ข้อด้อยและกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริมอยู่ในระดับควรปรับปรุง และ 2) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ารับการประเมินทั้งหมด จำนวน 437 โรงเรียน ได้รับการรับรอง จำนวน 426 โรงเรียน ไม่ได้ได้รับการรับรอง จำนวน 11 โรงเรียน เนื่องจากมีผลการประเมินตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับพอใช้ (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา, 2558: 7-9) สอดคล้องกับ ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (SMART School) ปี พ.ศ. 2560 ที่ประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ และ 3) ด้านผลที่เกิดกับนักเรียน ผลการประเมินพบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนขาดทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การกล้าแสดงออก ขาดความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในการศึกษาหาความรู้ (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา, 2560: 7)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะศึกษานิเทศก์ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

1. เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีวิจัย

เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

การดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1.1 ร่างรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี รายงาน วารสาร งานวิจัย และข้อมูลสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน การนิเทศการศึกษา และการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ

สถานศึกษา ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนที่เข้ารับการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกลไกการนิเทศและกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีผลการประเมินระดับดีเด่น จำนวน 5 โรงเรียน และระดับพอใช้ จำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลด้านการดำเนินการที่ประสบผลสำเร็จรวมทั้งสภาพปัญหา ความต้องการ ผลที่ได้จากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี รายงาน วารสาร งานวิจัย และผลจากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาข้อสรุปร่วม (Common Conclusion) พบว่ากระบวนการนิเทศภายในมี 5 กระบวนการ ได้แก่ 1) การศึกษาปัญหาและความต้องการ 2) การวิเคราะห์ความสำคัญและวางแผน 3) การสร้างความเข้าใจ 4) การดำเนินการนิเทศ และ 5) การบันทึกการนิเทศและรายงานผล สำหรับปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพมี 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) นโยบายส่งเสริมการนิเทศภายใน 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 3) ความรู้ ความเข้าใจและทักษะของผู้นิเทศภายใน 4) สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ และ 5) การนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้จากข้างต้นมาयर่างรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 1.2 การตรวจสอบรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ในส่วนนี้ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบรูปแบบฯ โดยนำร่างรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบด้านความเหมาะสม ความถูกต้อง ครอบคลุม และยืนยันรูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

1. **กลุ่มผู้ให้ข้อมูล** ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา การศึกษาระดับปริญญาเอก มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย สำนักการศึกษา สถานศึกษา หรือเป็นข้าราชการบำนาญ และมีประสบการณ์ด้านการนิเทศการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 ปี จำนวน 5 คน ซึ่งใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. **ตัวแปรที่ศึกษา** องค์ประกอบรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

3. **วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล** โดยการประสานผู้เชี่ยวชาญ นัดหมายเพื่อทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ณ สถานที่ทำงานของผู้เชี่ยวชาญ

4. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และแบบสำรวจรายการสอบถามความเหมาะสม ความถูกต้อง ครอบคลุมของรูปแบบฯ

4.1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อร่างรูปแบบการนิเทศภายในฯ ตรวจสอบประเด็นการสัมภาษณ์ ความตรงของเนื้อหา (Content Analysis) ของแบบสัมภาษณ์กับจุดมุ่งหมาย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ที่มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาและปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะ

4.2 แบบสำรวจรายการสอบถามความเหมาะสม ความถูกต้อง ครอบคลุม ของรูปแบบฯ โดยผู้วิจัยสร้างแบบประเมินรูปแบบฯ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert, 1967: 179) ตรวจสอบประเด็น ความตรงของเนื้อหา (Content Analysis) ของแบบสอบถามกับจุดมุ่งหมาย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ที่มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาและปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะ

5. **การวิเคราะห์ข้อมูล** โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 5 คน ในการตรวจสอบร่างรูปแบบ

เพื่อหาลักษณะร่วม (Common Character) ข้อสรุปร่วม (Common Conclusion) และตรวจสอบยืนยันด้านความเหมาะสม ความถูกต้อง ครอบคลุม เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการสร้างรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลได้ผลดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ ยืนยันความเหมาะสม ความถูกต้อง ครอบคลุม ประเด็นกระบวนการนิเทศภายในของรูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม

(N=5)

องค์ประกอบการนิเทศภายใน เพื่อการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความถูกต้อง ครอบคลุม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
กระบวนการนิเทศภายใน						
1. การศึกษาปัญหาและความต้องการ	4.39	0.22	มาก	4.37	0.24	มาก
2. การวิเคราะห์ความสำคัญและวางแผน	4.34	0.69	มาก	4.31	0.20	มาก
3. การสร้างความเข้าใจ	4.27	0.24	มาก	4.21	0.29	มาก
4. การดำเนินการนิเทศ	4.37	0.21	มาก	4.35	0.23	มาก
5. การบันทึกการนิเทศและรายงานผล	4.42	0.18	มาก	4.41	0.19	มาก
เฉลี่ย	4.36	0.15	มาก	4.33	0.19	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีความคิดเห็นในการตรวจสอบ ยืนยันความเหมาะสม ความถูกต้อง ครอบคลุม ประเด็นกระบวนการนิเทศภายในของรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$ และ $\bar{X} = 4.33$ ตามลำดับ) กระบวนการนิเทศภายในที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ การบันทึกการนิเทศและรายงานผล ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมาคือ การศึกษาปัญหาและความต้องการ ($\bar{X} = 4.39$) กระบวนการนิเทศภายในที่มีความถูกต้อง ครอบคลุมมากที่สุด คือ การบันทึกการนิเทศและรายงานผล ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาคือ การศึกษาปัญหาและความต้องการ ($\bar{X} = 4.37$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ ยืนยันความเหมาะสม ความถูกต้อง ครอบคลุม ประเด็นปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม

(N=5)

องค์ประกอบการนิเทศภายใน เพื่อการจัด การศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร	ความคิดเห็น					
	ความเหมาะสม			ความถูกต้อง ครบคลุม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ						
1. นโยบายส่งเสริมการนิเทศภายใน	4.43	0.31	มาก	4.45	0.28	มาก
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	4.46	0.20	มาก	4.47	0.20	มาก
3. ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของผู้นิเทศภายใน	4.45	0.22	มาก	4.46	0.21	มาก
4. สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ	4.37	0.25	มาก	4.39	0.22	มาก
5. การนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง	4.34	0.19	มาก	4.38	0.17	มาก
เฉลี่ย	4.41	0.16	มาก	4.43	0.14	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีความคิดเห็นในการตรวจสอบ ยืนยันความเหมาะสม ความถูกต้อง ครบคลุม ประเด็นปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$ และ $\bar{X} = 4.43$ ตามลำดับ) ปัจจัยที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมาคือ ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของผู้นิเทศภายใน ($\bar{X} = 4.39$) ปัจจัยที่มีความถูกต้อง ครบคลุมมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมาคือ ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของผู้นิเทศภายใน ($\bar{X} = 4.46$)

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพ
ของรูปแบบการนิเทศภายใน

เป็นขั้นตอนการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายใน
เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สร้างขึ้นว่าส่งผลต่อการปฏิบัติ
ได้จริงหรือไม่ โดยนำไปทดลองใช้ปฏิบัติจริงกับสถานศึกษา
2 แห่ง และประเมินเพื่อตรวจสอบความเป็นประโยชน์
และความเป็นไปได้ ในการใช้รูปแบบการนิเทศภายใน
เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นเวลา 1 เดือน

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน
32 คน โรงเรียนวัดท่าพระ สำนักงานเขตบางกอกใหญ่
สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดกลางที่จัดการเรียน
การสอนในระดับชั้นอนุบาล 1 – ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6
และที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นประธานเครือข่าย และผู้บริหาร
และครู จำนวน 43 คน โรงเรียนมัธยมวัดสุทธำรา สำนักงาน

เขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่
ที่จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 –
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และต้องการยกระดับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนให้สูงขึ้น ทั้งสองโรงเรียนได้มาโดยวิธีการ
เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ด้าน
ความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ ของรูปแบบการ
นิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของ
สถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยประสาน
ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเข้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
การวิจัยด้วยวิธีการทดลองใช้รูปแบบฯ และเก็บข้อมูล

ด้วยตนเอง ณ โรงเรียนวัดท่าพระ สำนักงานเขตบางกอกใหญ่ และโรงเรียนมัธยมวัดสุทธาราม สำนักงานเขตคลองสาน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจรายการสอบถามความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ในการใช้รูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร แบบสำรวจรายการสอบถามความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ ในการใช้รูปแบบการนิเทศภายในฯ โดยผู้วิจัยสร้างแบบประเมินรูปแบบฯ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1967: 179) ตรวจสอบประเด็น ความตรงของเนื้อหา (Content Analysis) ของแบบสอบถามกับจุดมุ่งหมาย โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ที่มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา และปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู เกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ ของกระบวนการนิเทศภายใน ของรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม

(N=75)

รูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร	ความคิดเห็น					
	ความเป็นประโยชน์			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
กระบวนการนิเทศภายใน						
1. การศึกษาปัญหาและความต้องการ	4.41	0.38	มาก	4.52	0.37	มากที่สุด
2. การวิเคราะห์สำคัญและวางแผน	4.31	0.27	มาก	4.42	0.18	มาก
3. การสร้างความเข้าใจ	4.23	0.38	มาก	4.33	0.27	มาก
4. การดำเนินการนิเทศ	4.38	0.33	มาก	4.46	0.22	มาก
5. การบันทึกการนิเทศและรายงานผล	4.39	0.21	มาก	4.42	0.21	มาก
เฉลี่ย	4.34	0.23	มาก	4.43	0.15	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 2 แห่ง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ ของกระบวนการนิเทศภายใน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$ และ $\bar{X} = 4.43$ ตามลำดับ) กระบวนการนิเทศภายในที่มีความเป็นประโยชน์มากที่สุด คือ การศึกษาปัญหาและความต้องการ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ โดยการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลได้ผลดังนี้

($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา คือ การบันทึกการนิเทศและรายงานผล ($\bar{X} = 4.39$) กระบวนการนิเทศภายในที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด คือ การศึกษาปัญหาและความต้องการ ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมาคือ การดำเนินการนิเทศ ($\bar{X} = 4.46$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ ประเด็นปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม

(N=75)

รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร	ความคิดเห็น					
	ความเป็นประโยชน์			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ						
1. นโยบายส่งเสริมการนิเทศภายใน	4.48	0.38	มาก	4.52	0.31	มากที่สุด
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	4.49	0.19	มาก	4.53	0.20	มากที่สุด
3. ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของผู้นิเทศภายใน	4.39	0.24	มาก	4.44	0.22	มาก
4. สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ	4.43	0.36	มาก	4.54	0.25	มากที่สุด
5. การนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง	4.35	0.26	มาก	4.44	0.18	มาก
เฉลี่ย	4.43	0.18	มาก	4.50	0.12	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 แห่ง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ ประเด็นปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$ และ $\bar{X} = 4.50$ ตามลำดับ) ปัจจัยที่มีความเป็นประโยชน์มากที่สุด คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมาคือ นโยบายส่งเสริมการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 4.48$) ปัจจัยที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด คือ สื่อและเครื่องมือการนิเทศ ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมาคือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.53$)

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู ด้านความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู จากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 แห่ง ด้านความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

โรงเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	df	t	sig
โรงเรียนวัดท่าพระ	32	4.33	.19	73	.279	.781
โรงเรียนมัธยมวัดสุทธาวาส	43	4.34	.23			

จากตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู จากโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 แห่ง ด้านความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อการพัฒนากิจการการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทั้ง 2 แห่ง เกี่ยวกับ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ ไม่มีความแตกต่าง

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู จากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 แห่ง ด้านความเป็นไปได้ ของรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนากิจการการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

โรงเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	df	t	sig
โรงเรียนวัดท่าพระ	32	4.36	.15	73	2.039*	.045
โรงเรียนมัธยมวัดสุทธาราม	43	4.43	.15			

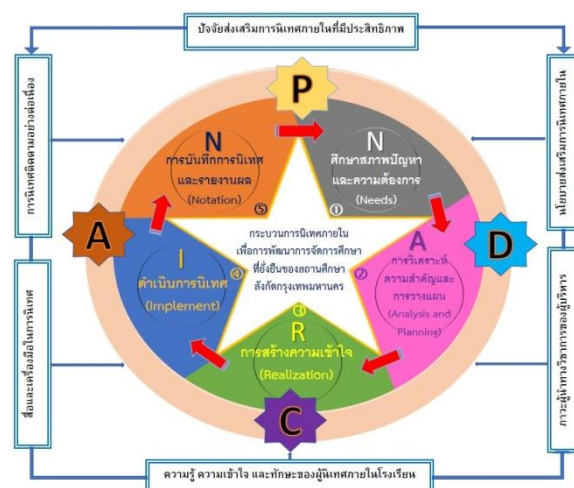
*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู จากโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 แห่ง ด้านความเป็นไปได้ ของรูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อการพัฒนากิจการการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมวัดสุทธาราม ด้านความเป็นไปได้มากกว่าโรงเรียนวัดท่าพระ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนากิจการการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 กระบวนการนิเทศภายใน มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาปัญหาและความต้องการ 2) การวิเคราะห์ ความสำคัญและวางแผน 3) การสร้างความเข้าใจ 4) การดำเนินการนิเทศ และ 5) การบันทึกการนิเทศ และรายงานผล และองค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายใน ได้แก่ 1) นโยบายส่งเสริมการนิเทศภายใน 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 3) ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของผู้นิเทศภายใน 4) สื่อและคู่มือในการนิเทศ 5) การนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง และผลการการตรวจสอบ ยืนยันความเหมาะสม ความถูกต้อง ครอบคลุม ประเด็นกระบวนการนิเทศภายใน และปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายในของรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนากิจการการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนากิจการการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ภาพ 2 รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนากิจการการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ผลการทดลองใช้และผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า

2.1 ด้านความเป็นประโยชน์ ประเด็นกระบวนการนิเทศภายใน และประเด็นปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 แห่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านความเป็นไปได้ประเด็นกระบวนการนิเทศภายใน และประเด็นปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 แห่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนประเด็นกระบวนการนิเทศภายใน และประเด็นปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 แห่ง ด้านความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลมี ดังนี้

1. รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่พัฒนาขึ้น ได้ผ่านการยกย่องและตรวจสอบยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง นำข้อมูลที่ได้มารวบรวม และวิเคราะห์แต่ละประเด็นเพื่อหาข้อสรุป ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไข ทำให้ได้รูปแบบที่มีความสมบูรณ์ เนื้อหาถูกต้องและครอบคลุม สามารถนำไปใช้ได้จริง ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ กระบวนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย 1) การศึกษาปัญหาและความต้องการ 2) การวิเคราะห์ ความสำคัญ และวางแผน 3) การสร้างความเข้าใจ 4) การดำเนินการนิเทศ และ 5) การบันทึกการนิเทศ และรายงานผลซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ สามารถนำไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา เนื่องจากเป็นกระบวนการที่สังเคราะห์ขึ้นจากแนวคิดของนักนิเทศการศึกษาและองค์กรต่าง ๆ ที่ได้รับการยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประกอบด้วย แนวคิดของ Harris (1985: 13-15) วัชร เล่าเรียนดี (2556: 30) สวัสดิ์ อุทรานันท์ (2530: 84-87) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัธยาศัย (2555: 6-11) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556: 21-23) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558: 71-84) ส่วนที่วโร เพ็งสวัสดิ์ (2553: 6) กล่าวว่า การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบว่าจะประกอบด้วยอะไร จำนวนเท่าใด มีโครงสร้างและความสัมพันธ์กันอย่างไร ขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่กำลังศึกษา ซึ่งจะออกแบบตามแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบเป็นหลัก สอดคล้องกับผลการวิจัยของวรรณดี สุภาพณิษฐ์ (2557: 170-176) พบว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ประกอบด้วย การเตรียมการ การกำหนดกลยุทธ์ การสร้างความเข้าใจกับครู บุคลากรและกรรมการสถานศึกษา การวางแผน การปฏิบัติการนิเทศตามแผน และการประเมินผลการนิเทศ และองค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) นโยบายส่งเสริมการนิเทศภายใน 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 3) ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของผู้นิเทศภายใน 4) สื่อและคู่มือในการนิเทศ 5) การนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้นำกระบวนการนิเทศภายในมาใช้เป็นหลักในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดทักษะในการทำงานร่วมกัน สถานศึกษาส่วนใหญ่ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานส่วนที่ เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2555: 6) ได้กล่าวว่าปัจจัยสนับสนุนการนิเทศ ได้แก่ การมีความพร้อมทั้งความรู้ ทักษะของผู้นิเทศ การ

ใช้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ในการนิเทศ รวมทั้งการจัดประชุม ฝึกอบรม สัมมนา การศึกษาดูงานเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศและสอดคล้องกับ วรณดี สุธาพานิชย์ (2557: 170-176) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยเชิงบวกสนับสนุนการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน 2) ความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ 3) ความร่วมมือในการนิเทศภายในโรงเรียน 4) สื่อและเครื่องมือนิเทศ และ 5) บรรยากาศที่เอื้อต่อการนิเทศ สอดคล้องกับ Fiedler (1967: 79) ที่กล่าวว่า การบริหารงานนิเทศภายในจะให้ผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องมีปัจจัยสนับสนุนในการบริหารงานนิเทศภายในซึ่งประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความร่วมมือของครู การทำงานเป็นทีม ระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ สภาพบรรยากาศของโรงเรียน สื่อ เครื่องมือ และอุปกรณ์สามารถยืนยันได้อย่างชัดเจนและผลการพิจารณาความถูกต้อง ครอบคลุม และความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ บุญชม ศรีสะอาด (2553: 104) ที่กล่าวว่า การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบโดยสร้างเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน จากการศึกษา ค้นคว้าทฤษฎี แนวคิดของรูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่น ๆ รวมทั้งผลการศึกษาหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์สภาพ สถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรนั้นหรือลำดับก่อนหลัง หัวใจสำคัญของขั้นตอนนี้ขึ้นอยู่กับ การเลือกเฟ้นองค์ประกอบ (ตัวแปรหรือกิจกรรม) ในรูปแบบ เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม และในการวิจัยบางเรื่องจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้อง ครอบคลุมและความเหมาะสมด้วย

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ ของรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการเปรียบเทียบความ

คิดเห็นด้านความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ ประเด็นกระบวนการนิเทศภายใน และประเด็นปัจจัยส่งเสริมการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 แห่ง ด้านความเป็นประโยชน์ไม่มีความแตกต่าง ส่วนด้านความเป็นไปได้ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากทั้งสองโรงเรียนมีบริบทที่มีทั้งเหมือนและแตกต่างกันกล่าวคือโรงเรียนแห่งที่ 1 เป็นโรงเรียนขนาดกลางที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนแห่งที่ 2 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ที่เปิดทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาความต้องการและความจำเป็น การวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการนิเทศภายในอาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน ยืนยง (2553: 249-262) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู พบว่า ผลการให้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ พบว่า 1) ครูผู้นิเทศมีสมรรถภาพการนิเทศอยู่ในระดับสูงมาก และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสามารดี ทิมมาด (2555: 492-512) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลิคแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย ผลจากการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศการสอนโดยการนำไปใช้ในโรงเรียน พบว่า ครูผู้ทำหน้าที่นิเทศมีสมรรถภาพการนิเทศการสอนหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนครูผู้รับการนิเทศมีสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ นพพรพรรณ ญาณโกมุท; ไชยรัตน์ ปรานี; และสิริพร ปาณวงษ์ (2558: 25-40) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบ การนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียนสำหรับ โรงเรียนเอกชน พบว่า หลังการใช้รูปแบบการนิเทศภายใน ตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียน ครูมีสมรรถนะในการจัดการ เรียนรู้และสมรรถนะในการนิเทศภายในสูงขึ้น โดยแยก เป็นรายด้าน ดังนี้ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการ เรียนรู้และการนิเทศภายใน หลังการใช้รูปแบบสูงกว่า ก่อนการใช้รูปแบบ 2) ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการ เรียนรู้และการนิเทศภายใน หลังการใช้รูปแบบสูงกว่า ก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร สามารถใช้ ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเหลือในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้าน การนิเทศภายในโรงเรียนให้มากขึ้น

2. หน่วยศึกษานิเทศก์ สามารถนำผลจากการ วิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางกับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ทุกแห่งในการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษาให้สูงขึ้น

3. โรงเรียนสามารถนำรูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ บริบทของชุมชนหรือสังคม เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครให้ เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการเรียนรู้ที่เกิดกับนักเรียนหลังจาก ที่ได้มีการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนา การจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อ การพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่

3. ควรวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการการนิเทศภายใน โดยใช้ระบบออนไลน์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

- เก็จนก เอื้องวงศ์. (2555). *การนิเทศในสถานศึกษา*. ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2560, จาก <https://mystou.files.wordpress.com/2012/02/2503-8-t.pdf>.
- นพพรพรรณ ญาณโกมุท; ไชยรัตน์ ปราณี; และสิริพร ปาณวงษ์. (2558, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาขั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*. 5(9), 25-40.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์*. โครงการสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปนัดดา ดิสกุล. (2560). *การศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนกับการพัฒนาครูและการเรียนรู้*. การประชุมทางวิชาการ Education for Sustainable Development (ESD) International Forum 2017. วันที่ 20 พฤศจิกายน 2560.
- ยุพิน ยืนยง. (2553). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูเขตการศึกษา 5 นครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณดี สุภาพาณีย์. (2557). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วัชรวิภา เล่าเรียนดี. (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอนและการใช้การพัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎี กลยุทธ์สู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 2(4): 1-15.
- สังัด อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการสอน หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สามารถ ทิมนาค. (2555, พฤษภาคม-สิงหาคม). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลิคแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย. *Veridian E-Journal SU*. 4(1): 492-512.
- สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร, สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา. (2558). *รายงานผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2560). *สรุปผลการติดตามคุณภาพมาตรฐานโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (SMART School) ประจำปี 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2556). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2560). *รายงานผลงานดีเด่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกลไกการนิเทศและกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา. (2558). *คู่มือการปฏิบัติงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2560, จาก <http://psdg-obec.nma6.go.th/288>.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2556). *คู่มือการนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

อำเภอ. (2555). *คู่มือการนิเทศภายในของสถานศึกษา*. ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2560, จาก

http://www.pet.nfe.go.th/m_site/ckfinder/userfiles/files/2559/nites.doc.

Fiedler, E. Fred. (1967). *A Theory of Leadership Effectiveness*. New York: McGraw-Hill.

Harris, M. Ben. (1985). *Supervisory behavior in education*. 3rd ed., Englewood Cliffs: Prentice-Hall.

OECD. (2016). *Education in Thailand: An OECD Perspective*. Reviews of National Policies for Education. OECD Publishing. Paris. Retrieved October 20, 2017, from <http://dx.doi.org/10.1787/9789264259259119-en>.